

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Vlad Ivan cu Gr. N. Manea și altul.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Dimitrie C. Brânză și alții cu Natalia Dr. Brânză.

Tribunalul Covurlui, secțiunea II: I. D. Hangioff cu Ministerul de finance.— *Observațiune de d-l Corneliu Botez.*

Tribunalul județului Vaslui: Maria A. Râșcanu cu Herșeu Nacht.
Observațiune.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație de d-l D. Alexandresco.*
NECROLOG.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II

Audiența dela 3 Februarie 1909

Președința d-lui Sc. Ferechide, prim-președinte

Vlad Ivan cu Gr. N. Manea și altul

SUCCESIUNE.—GRAD DE RUDENIE.—STABILIRE PRIN MARTORI.—REGISTRE DE STARE CIVILĂ.—DACĂ TREBUE DOVEDITĂ INEXISTENȚA SAU DISTRUGEREA LOR, CA ÎN MATERIE DE LEGITIMAȚIE.—ART. 33 ȘI 292 CODUL CIVIL.

Dispozițiunile art. 33 și 292 codul civil nu sunt aplicabile decât atunci când este vorba de dovedirea filiațiunei legitime, iar nu și atunci când este vorba de stabilirea gradului de rudenie în materie de succesiune, astfel că, în acest caz, rudenia se poate dovedi nu numai prin acte de stare civilă, ci și prin orice fel de probe admise de lege și deci și prin martori, de oarece nu sunt în discuție decât interese bănești cari privesc ordinea privată.

No. 35.—Respins, ca nefondat, recursul făcut de Vlad Ivan contra deciziunei Curței de apel din Galați, sect. II, cu No. 61 din 1907, dată în procesul cu Gr. N. Manea și altul.

S'au ascultat: d-l avocat M. Flechtenmacher, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l avocat Gane D. Marinescu, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 33 codul civil și exces de putere.

«Am susținut înaintea instanței de fond, că intimații nu și-au dovedit calitatea de nepoți și moștenitori ai defunctului Ion S. Vișan, deoarece proba cu martori nu e admisibilă, nefiind în condițiunile menționatului text de lege. Curtea, pentru a respinge acest mijloc de apărare, argumentează: 1° că recurentul nu s'a opus la tribunal a se admite proba cu martori și prin urmare a consimțit și chiar a uzat de contra-probă, caz în care proba cu martori este admisibilă; 2° că, fiind vorba de un proces prin care se urmărește un interes pecuniar, rudenia legitimă se poate dovedi prin toate mijloacele de probă, deci și prin martori.

«Judecând astfel, Curtea a violat art. 33 codul civil, care, spre a dovedi nașterea, decesul sau căsătoria, prin urmare și rudenia legitimă, în lipsă de acte ale stărei civile, cere: 1° să dovedești că n'au existat registre de stare civilă; 2° că s'au pierdut sau au fost distruse; și nesocotind principiul legii, admite proba cu martori, deci nici una din condițiunile sus arătate nu au fost dovedite și nici nu sunt constatate prin deciziunea atacată cu recurs.

«Comite un exces de putere, căci pentru a trece peste dispozițiunile legii, afirmă că recurentul a consimțit la această probă prin faptul că înaintea tribunalului, fiind singur, fără a fi asistat de avocat, nu s'a opus la admisibilitatea probei cu martori, iar mai târziu, a cerut contra-probă.

«De asemenea, comite un exces de putere, când consideră rudenia ca dovedită, deși nici unul din moștenitori n'a arătat că mamele intimaților erau surori legitime cu Ion S. Vișan; că între părinții minorilor a existat căsătorie legitimă, caz în care numai intimații aveau calitatea de moștenitori ai numitului defunct Ion S. Vișan, și ar fi putut intentă acțiunea de față».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, prin care Curtea de apel a admis acțiunea intentată de intimații de azi, Grigore N. Manea și Tudor Ivănescu, în calitate de nepoți și moștenitori în grad succesibil ai defunctului Ion S. Vișan, prin care revendicau dela recurentul Vlad Ivan pământul cu care numitul defunct a fost improprie-

trăit la 1864 și pe care Vlad Ivan îl posedă feră drept;

Considerând că prima instanță, pentru a stabili gradul de rudenie, a admis dovada cu martori cerută de reclamanți, cerere la care recurentul Vlad Ivan nu s'a opus, ci, din contră, a cerut și i s'a admis să facă și dânsul dovada contrară;

Că, la instanța de apel, Vlad Ivan a invocat ca motiv de apel că proba cu martori administrată de reclamanți la prima instanță este inadmisibilă, de oarece trebuia să se dovedească mai întâiu că n'au existat registre de stare civilă, că s'au pierdut sau au fost distruse, dovadă care nu s'a făcut;

Considerând că Curtea de fond a respins acest mijloc de apărare pentru două motive: 1° pentru că recurentul nu s'a opus la tribunal la admiterea probei cu martori cerută de reclamanți și deci a consimțit și chiar a uzat de contra-probă; 2° pentru că fiind vorba de un proces prin care se urmărește un interes pecuniar, rudenia legitimă se poate dovedi prin toate mijloacele de probă admise de lege, și deci și prin martori;

Considerând că asemenea se constată că Curtea de apel a respins ca neintemeiat mijlocul de apărare invocat de recurent și bazat pe prescripția de 30 ani, iar asupra acestui punct nu s'a făcut nici un motiv de casare;

Considerând că dispozițiunile art. 33 și 292 codul civil nu sunt aplicabile decât atunci când este vorba de dovedirea filiațiunei legitime, iar nu și atunci când este vorba de stabilirea gradului de rudenie în materie de succesiune, astfel că, în acest caz, rudenia se poate dovedi nu numai prin acte de stare civilă, ci și prin orice fel de probe admise de lege și deci și prin martori, de oarece nu sunt în discuție decât interese bănești cari privesc ordinea privată;

Considerând că, în speță, instanța de fond, admitând proba cu martori pentru a stabili gradul de rudenie al părților în materie de succesiune, nu a violat întru nimic art. 33 codul civil;

Că, pe lângă aceasta, recurentul Vlad Ivan a consimțit la prima instanță la admiterea unei asemenea probe, astfel că cu drept cuvânt Curtea de apel a decis că proba cu martori eră admisibilă și din acest punct de vedere.

Că, de aceea, motivul de casare este nefondat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 15 Martie 1909

Președinta d-lui I. E. Dobrescu, președinte

Dimitrie C. Brânză și alții cu Natalia Dr. Brânză

DONAȚIUNE MANUALĂ. — CONSTATAREA EI. — LIPSA UNUI ACT SCRIS. — VALIDITATE. — OBIECTUL DONAȚIUNEI. — SUME DE BANI ȘI EFECTE DE VALOARE. — VOINȚA DONATARULUI DE A PRIMII. — TRADIȚIA LUCRULUI DĂRUIT. — ELEMENT CONSTITUTIV.

1° Atât după doctrină cât și după jurisprudență,

donățiunile manuale nu au nevoie de a fi constatate prin acte solemne, ele fiind valide și fără existența vre-unui act scris.

2° Donațiunile manuale pot avea de obiect nu numai prezenturile obișnuite, ci orice sume de bani și efecte de valoare.

3° Pentru ca o donațiune manuală să aibă ființă, se cere ca, în momentul formării sale, să existe voința donatarului de a primi, și tradiția lucrului dăruit să fie făcută donatarului înaintea morței dăruitorului.

4° În materie de donațiuni manuale, tradiția lucrului dăruit nu se consideră ca un element constitutiv, ci ca o cauză eficientă a însăși donațiunei, așa că, fără tradiția lucrului dăruit în mâinile donatarului, nu există donațiune manuală.

No. 87. — S'au prezentat: apelanții, asistați de d-l avocat G. Comăneanu; intimații, prin d-nii avocați B. Păltineanu, M. Pherichide și Ottulescu.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de C. C. Brânză, Nicolae C. Brânză și Dumitru C. Brânză contra sentinței cu No. 459 din 1902 a tribunalului Ilfov secția I;

Având în vedere că reclamanții prin acțiunea ce au introdus la prima instanță au cerut ca să fie obligată Natalia Dr. Brânză să aducă la masa succesorală a defunctului Dr. Brânză: 1) suma de 113.500 lei depusă de defunct la Casa de depuneri și consemnațiuni sub recipisa No. 45358/95; 2) o vie ca de 4400 metri pătrați situată în Constanța; 3) lotul No. 52 în întindere de 100 hectare pământ situat în Tuzla, plasa Mangalia, județul Constanța și 4) o vie situată în Dealul viilor din orașul Bacău, ca fiind avere a sus zisului decedat;

Având în vedere și cererea de intervențiune făcută la această acțiune de Lucxandra Brânză, Ecaterina Brânză, Smaranda Brânză și Maria Ștubeu cu autorizația soțului său Economu C. I. Ștubeu cu petițiunea prezentată tribunalului la 25 Ianuarie 1902;

Având în vedere că tribunalul prin sentința apelată a respins atât acțiunea cât și intervențiunea;

Ascultând pledoariile părților și văzând concluziunile scrise depuse numai de apelanți și actele aflate la dosar.

Asupra primului cap de cerere din acțiune:

Având în vedere că intimata Natalia Dr. Brânză a ridicat două obiecțiuni: 1) că suma de 113.500 lei coprinsă în recipisa Casei de depuneri cu No. 45358/95 sunt banii săi proprii depuși de soțul său în comptul sau la dispozițiunea ei; și 2) că dacă s'ar stabili că nu este averea sa proprie, în acest caz, acești bani i s'a făcut dar manual de către soțul său, adăogând că asemenea daruri

nu sunt supuse formelor solemne cerute pentru donațiuni;

Având în vedere, asupra primei obiecțiuni, că intimata susține că acești bani îi provine din zestrea sa și din economiile sale făcute din ceiace i-a dat soțul și tatăl său, și că acești bani au fost depuși de soțul său la Casa de depuneri pe contul sau la dispoziția ei, iar recipisa a păstrat-o dânsa până la ridicarea banilor, cu alte cuvinte susține că nu defunctul Dr. Brânză a fost proprietarul acestor depuneri, ci dânsa;

Având în vedere că această obiecțiune este nefondată, căci din actele cu cari s'au servit părțile rezultă evident, că proprietarul acestor depuneri este decedatul Dr. Brânză. Și, în adevăr, din petițiunile de depuneri semnate de Dr. Brânză cu datele de 21 Iunie 1894, 23 Iunie 1894 și 19 Noembrie 1894, se vede clar că aceste depuneri s'au făcut de către Dr. Brânză, cu mențiunea expresă în două dintr'insele, că depunerea se face pe numele său și în cealaltă că recipisa să se libereze lui, cu adăogire la toate: «pe comptul» sau «la dispozițiunea» d-nei Brânză, unificându-se la 16 Iunie 1895 câte trele recipise sub recipisa No. 45458 din 1895 în valoare de 113.500 lei; că din aceste depuneri se învederează că decedatul Dr. Brânză eră proprietarul și depunătorul acestor sume; că aceste petițiuni mai dovedesc că cât a trăit Dr. Brânză recipisele au rămas în mâna lui și că el a avut libera dispozițiune asupra conținutului lor, încasând cupoanele, preschimbându-le prin adăogiri sau scăderi, etc. și aceste operațiuni s'au exercitat numai de decedatul Dr. Brânză până la 16 Iunie 1895, adică cu puțin înainte de moartea lui, fără ca soția sa să participe la aceste operațiuni față de Casa de depuneri și consemnațiuni;

Că din cele ce preced rezultă că intimata n'a uzat de aceste recipise și nu le-a avut în posesiunea sa, *animò domini*, în timpul vieței soțului, ci s'au aflat în masa succesiunii asupra căreia dânsa rămăsese deținătoare de fapt, până la ivirea rudelor, ca una care conviețuia cu soțul său în aceiaș locuință; că rămâne stabilit pentru Curte că intimata a luat din succesiune recipisa cu No. 45358 din 1895 în valoare de 113.500 lei și a incasat-o imediat după moartea soțului.

Asupra celei de a doua obiecțiuni:

Având în vedere că este admis în jurisprudență că pentru darurile manule nu se cere ca ele să fie constatate prin acte solemne, ele fiind valabile și fără existența vreunui act; că de asemenea este admis că ele pot avea de obiect nu numai prezenturi obicinuite, ci orice sume de bani sau efecte de valoare;

Având în vedere că, pentru a fi un dar manual, se cere ca în momentul formării lui să se întâlnească concursul voinței donatarului de a'l primi și tradiția lucrului dăruit să fie făcută donatarului înaintea morței donatorului;

Având în vedere că la donațiunile manuale tradiția

lucrului dăruit nu trebuie considerată ca o executare a contractului, ci ca element constitutiv, ca cauză eficientă a însăși donațiunii, așa că fără predarea lucrului dăruit în în mâna donatarului nu poate exista dar manual;

Având în vedere că este necontestat de părți că intimata a ridicat suma pretinsă dăruită dela Casa de depuneri după moartea soțului; că, în asemenea caz, rămâne a se ști dacă defunctul Dr. Brânză a remis intimătei recipisa vorbită mai sus, înaintea morței sale, sau dacă intimata, după moartea lui, a ridicat-o din succesiune; că, pentru a deslegă această problemă, trebuie a se cercetă cum defunctul Dr. Brânză a manipulat sau a întrebuințat banii coprinși în recipisă până la moartea sa;

Având în vedere că s'a stabilit mai sus că aceste valori s'au depus de soț prin deosebite petițiuni la Casa de depuneri pe numele său, că el a păstrat recipisele de depunere și a uzat de ele ca proprietar și posesor al conținutului lor până la moartea lui, fără ca soția să fi făcut vre un act de dispozițiune sau de posesie asupra recipiselor sau a conținutului lor, în timpul vieței soțului; că cuvintele «pe comptul» sau «la dispoziția» d-nei Dr. Brânză nu pot face pe intimată proprietară pe aceste valori, intrucât n'a dovedit că recipisa acestor valori i-a fost predată de soț înaintea morței sale;

Având în vedere că nu se poate susține că soțul depunând suma de 113.500 lei la Casa de depuneri pe «comptul» sau «la dispoziția» soției sale, prin aceasta a dat mandat acestei case să predea banii soției, căci dacă Casa de depuneri s'ar putea considera ca mandatară a soțului dapunător, nu s'a constatat însă cu nimic că această Casă a avut mandat dela soție ca să primească acest dar, că prin urmare neîntâlnindu-se voința de a dă cu aceia de a primi, unite cu tradiția lucrului dăruit, înaintea morței D-rului Brânză, nu se poate considera ca dar manual suma primită de intimată dela Casa de depuneri după moartea soțului;

Că așa fiind, Curtea din cele expuse mai sus, și-a format convingerea că recipisa Casei de depuneri cu No. 45358 din 1895 în valoare de 113.500 lei, la moartea D-rului Brânză se află în succesiunea sa și prin urmare ca aparținând moștenitorilor acestuia, urmează a fi obligată intimata să aducă această sumă la masa succesorală a defunctului Dr. Brânză;

Având în vedere însă că intimata Natalia Dr. Brânză pretinde că parte din suma coprinșă în recipisa cu No. 4358 din 1895 provine din zestrea constituită dânsi la trecerea în căsătorie cu decedatul Dr. Brânză;

Având în vedere că apelanții recunosc ca provenind din zestrea numitei suma de 18.000 lei depusă la Casa de depuneri și consemnațiuni cu petițiunea înregistrată la No. 45358 din 1894;

Că, așa fiind, urmează a se scădea această sumă din cei 113.500 lei coprinși în recipisa No. 45358 din 1895;

Având în vedere că apelanții au mai cerut să fie con-

damnată la restituirea acestei sume împreună și solidar cu d-na Brânză și Casa de depuneri și consemnațiuni pe motiv că această Casă pe nedrept și prin neglijența sa, ar fi liberat d-nei Natalia Dr. Brânză suma arătată mai sus ;

Având în vedere că conform art. 10 din regulamentul său, Casa de depuneri și consemnațiuni, este în drept să libereze sumele depuse de o persoană pe numele sau la dispoziția altei persoane, orăreia din aceste două, dacă prezintă recipisa ; că prin urmare în mod legal dânsa a achitat arătată sumă d-nei Natalia Dr. Brânză care i-a prezentat recipisa ;

Că, așa fiind, acțiunea apelanților față de Casa de depuneri și consemnațiuni urmează a fi respinsă ca nefondată ;

Având în vedere în ce privește capetele 2, 3 și 4 din acțiune, faptele și motivele din sentința apelată pe cari Curtea găsim-le juste și întemeiate în fapt și în drept și le însușește adoptându-le în totul ;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată asupra cărora Curtea apreciind le fixează la 150 lei.

Pentru aceste motive, admite apelul.

Semnați : I. E. Dobrescu, G. Buzdugan, St. Mladoveanu,
D. A. Mavrodin.

Observațiune.— Toate punctele decise de Curtea din București, cu privire la darurile manuale, pe cari le admite în aceleași condiții și Curtea noastră de casație (Vezi *Dreptul* No. 44 din 1903 și *Cr. judiciar* No. 72 din 1902 și No. 41 din 1903, cu observația d-lui D. Alexandresco), sunt juridice. Se poate consulta cu mult folos asupra acestei materii, care a dat loc la controversă, mai ales în legislația noastră, D. Alexadresco, tom. IV, pg. 138 urm. (ed. 1-a). În cât privește dreptul francez, în care materia darurilor manuale este o materie tradițională, se poate consulta : P. Bussolles, *Théorie et pratique des dons manuels* (Paris, 1885, operă premiată de facultatea juridică din Paris, cu premiul Rossi).

S. R.

TRIBUNALUL COVURLUI, SECȚIUNEA II

Audiența dela 17 Decembrie 1908

Președinta d-lui I. Ianculescu, judecător de ședință

I. D. Hangioff cu Ministerul de finance

OTELIER. — COMERCIANT. — OBLIGAȚIUNEA ȚINERII DE REGISTRE. — CONTRAVENȚIUNE. — ART. 22 CODUL COMERCIAL ȘI 85 DIN LEGEA TIMBRULUI.

PATENTĂ. — ZECIMI. — DACĂ SE CALCULEAZĂ LA APLICAREA AMENZII PREVĂZUTĂ DE ART. 85 DIN LEGEA TIMBRULUI.

1° Otelierii, prin natura profesiei lor pe care

o exercită în mod obișnuit, sunt considerați ca comercianți, ca atare supuși rigorilor legii comerciale și prin urmare obligați de a ține registrele prevăzute de art. 22 din codul de comerț.

Astfel, în caz când un otelier nu a prezentat deloc registrele sale comerciale, timbrate conform legii, în momentul constatării agentului fiscal, dânsul cată a fi tratat ca contravenient și deci supus amendei prevăzută de art. 85 din legea timbrului, care este egală cu toată patenta pe un an.

2° Prin cuvintele «taxa patentei», prevăzute în art. 85 din legea timbrului, trebuie înțeles numai contribuția propriu zisă a patentei nu și zecimile aferente ei, cari se calculează numai odată cu perceperea patentei cuvenită fiscoi.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de I. D. Hangioff, contra procesului-verbal încheiat de d-l controlor fiscal, al circ. II Galați, I. V. Dragnea, prin care este condamnat să plătească în folosul fiscoi 977 lei 58 bani, sumă egală cu patenta pe un an, conform art. 85 din legea timbrului ;

Având în vedere actele aflate la dosar, precum și susținerile și opunerile părților făcute în instanță, din care se constată în fapt următoarele :

În ziua de 11 Octombrie 1908, d-l I. V. Dragnea, s'a prezentat la apelantul I. D. Hangioff, cerând să-i arate registrele ce este obligat după codul de comerț să posedă. Cu acea ocazie, apelantul a declarat că nu posedă registru-inventar, de oarece nu are ce trece întrânsul, neexercitând afaceri comerciale, neavând raporturi cu alte persoane de afaceri, decât cu pasagerii otelului, neavând nici activ nici pasiv, și în plus neavând nici mobilier al său propriu, căci mobilierul otelului aparține proprietarului imobilului, dela care l'a închiriat, după cum se constată din contractul de închiriere aflat la dosar ;

Având în vedere că conform art. 3 comb. cu art. 4 și 7 codul com. otelierii prin natura profesiei lor pe care o exercită în mod obișnuit, sunt comercianți, ca atare supuși rigorilor legii comerciale și prin urmare obligați de a ține registrele prevăzute de art. 22 codul de comerț, supuse timbrului ;

Având în vedere că dacă art. 16 al. b legea timbrului, vorbește în special de registrele otelierilor, aceasta desigur nu constituie decât o amplificațiune a legii, căci alin. a al aceluiaș articol ocupându-se în dispozițiunea sa generală de registrele tuturor comercianților în genere, implicit coprinde și pe otelieri, cari după cum am arătat, ținând seamă de obiectul și caracterul speculațiunii lor sunt toți comercianți. Că dacă, prin art. 16 alin. b, se mai vorbește încă odată de otelieri, negreșit că legiuitorul a voit prin aceasta să întărească în mod mai evi-

dent interpretarea care rezultă din dispoziția generală a art. 16 al. *a*, legea timbrului;

Având în vedere că întrucât apelantul nu a prezentat deloc registrele sale comerciale timbrate conform legii în momentul constatării agentului fiscal, dânsul cată a fi tratat ca contravenient, și deci bine a fost supus la amenda prevăzută de art. 85 legea timbrului;

Considerând că dacă este invederat că apelantul I. D. Hangioff, trebuie să plătească o amendă egală cu taxa patentei pe un an, urmează să vedem cum va fi socotită acea amendă: trebui-va în acea amendă să intre și zecimile care se plătesc la contribuția patentelor; cu alte cuvinte, prin taxa patentei din art. 85 legea timbrului, trebuie să înțelegem patenta în sensul de tot ce dă cineva perceptorului când plătește această patentă, sau să înțelegem contribuția propriu zisă a patentei, fără zecimile aferente;

Având în vedere că legea timbrului ca orice lege fiscală e de strictă interpretare;

Considerând că legea asupra patentelor prin art. 2 spune clar că contribuțiunea patentelor se compune dintr'un drept fix și dintr'un drept proporțional, fără să vorbească nimic de zecimi;

Având în vedere că oricum am socoti amenda prevăzută de art. 85, fie ca o pedeapsă propriu zisă, fie ca o pedeapsă fiscală, care reprezintă repararea prejudiciului cauzat Statului, tot stricta interpretare a legii se impune pentru aplicarea ei, fiindcă și legile fiscale și cele penale sunt de strictă interpretare așa că nu e îngăduit ca pe cale de interpretare să se îngreuneze poziția contravenientului și să se stabilească în favoarea statului alte drepturi decât acele acordate în mod expres prin lege;

Având în vedere că zecimile fiind contribuțiuni stabilite în favoarea comunelor, județelor, etc., ele nu se percep decât la plata contribuției patentei când fiscal are sarcina împlinirii ei, sarcină care-i dă drept la încasarea zecimilor, iar nicidecum când e vorba de plata unei amenzi în valoare echivalentă cu patenta datorită. În acest caz este just să se calculeze amenda ținând seamă numai de patenta propriu zisă, nu și de zecimile aferente ei, care se calculează numai odată cu perceperea patentei cuvenită fiscalului;

Având în vedere că după ce se arată în art. 2 din legea patentelor cum se determină dreptul fix și dreptul proporțional din care se compune patenta, în ultimul alineat se prevede că la dreptul proporțional nu se vor percepe zecimi comunale, județene sau ale camerilor de comerț;

Considerând că în art. 4 al legii patentelor se arată când și cum se înlocuește taxa proporțională pe valoarea locativă, cu o altă taxă fixă, iar în alineatul al patrulea se spune că taxa fixă prevăzută de alineatul întâi cum și taxa de 5% prevăzută de alineatul al 2-lea și al 3-lea,

vor fi scutite, ca și dreptul proporțional pe care îl înlocuiesc, de zecimile comunale, județene și ale camerilor de comerț;

Având în vedere că din aceste texte rezultă că zecimile specificate nu se percep la dreptul proporțional sau la taxele care-l înlocuiesc, ci numai la dreptul fix;

Considerând că nu se poate susține că, de oarece la dreptul fix se percep zecimi, ar rezultă că în alcătuirea contribuției patentelor intră și zecimile, de oarece acestea sunt niște contribuțiuni deosebite, stabilite în favoarea comunelor, județelor, etc. și dacă aliniatele citate prevăd că la dreptul proporțional nu se percep zecimi, asta înseamnă că la cellalt drept care compune patenta — adică la dreptul fix — au să fie încasate de comună, județ sau camere de comerț, contribuțiunile acestea speciale numite zecimi și atribuite lor, iar nicidecum că zecimile fac parte din contribuția patentei propriu zisă, căci am văzut din ce elemente arată art. 2 că se compune patenta;

Având în vedere că încă o probă că zecimile nu sunt impozite care se confundă cu patenta, ci impozite separate, ne-o dă faptul că ele se calculează și se percep la cei ce nu sunt patentari, după foncieră sau după căile de comunicație, ele formând o categorie deosebită de impozite și numai ca înlesnire de stabilire a quantumului lor se alătură la patentă sau foncieră; că de altfel unele zecimi au fost aplicate prin legi cari nu au avut cătuși de puțin în vedere legea patentelor;

Că, așa fiind, apelul făcut de I. D. Hangioff urmează să fie admis în parte, reducându-se amenda la care fusese impus de d-l controlor fiscal numai la taxa patentei pe un an fără zecimile aferente.

Pentru aceste motive, redactate de d-l supleant George Angelescu, admite în parte apelul.

Semnați: I. Ianculescu, G. Angelescu.

Observațiune.— Tribunalul Covurlui secț. II, prin sentința de mai sus, rezolvă două cestiuni în materie de timbru, asupra cărora credem util a ne spune cuvântul din cauza importanței lor.

Art. 85 din legea timbrului pedepsește cu o amendă egală cu taxa patentei pe un an pe comercianții cari nu posedă sau refuză a prezenta agenților fiscalului registrele ce sunt obligați a ține conform codului de comerț (art. 22 c. com.), spre a controla dacă asemenea registre poartă timbrul prevăzut de art. 16 al. 1 din legea timbrului.

Prima cestiune, rezolvită afirmativ de tribunal, e aceea dacă, contravin dispozițiilor art. 85 din legea timbrului, otelierii cari nu țin registrele comerciale obligatorii, jurnal și inventar, impuse de legea comercială și supuse timbrului spre deosebire de registrul-copier scutit de taxă prin art. 43 al. 22 legea timbrului.

Tribunalul, față de contestațiunea ridicată de contravenient, era ținut să statueze mai întâi asupra punctului

dacă otelierii sunt comercianți și, în urmă, dacă fiind stabilită această însușire a lor, dispozițiile legii timbrului au fost respectate. Cum era și rațional și juridic, tribunalul Covurului, prin primul din considerentele sale hotărâște că otelierii sunt adevărați comercianți, pentru că, fără îndoială, cum decide o bună parte din doctrina italiană și română, acela care închiriaza un imobil cu intenția de a trage un profit din reînchirierea de camere de locuit la călători, face adevărate acte de comerț, căci această intențiune îi imprimă caracteristica unui organism comercial¹⁾. În acelaș sens s'a pronunțat și casația română din 20 Februarie 1900, decizând cu drept cuvânt că «dacă proprietarul care are un imobil, în loc să-l închirieze, îl exploatează ca club, teatru, hotel, restaurant, poate fi considerat ca făcând fapte de comerț, fiindcă folosul proprietarului consistă în operații de speculă de toate zilele mai mari sau mai mici ce face cu exploatarea el însuși a imobilului, ca și un restaurator, otelier, sau întreprinzător de spectacole publice»²⁾.

Bine înțeles se cere ca o asemenea profesiune, otelierul să o exerciteze în mod obicinuit, iar nu accidental, singurul caz în care, conform art. 7 c. com., poate fi considerat ca comerciant și deci supus rigorilor legii în ce privește ținerea și timbrarea registrelor.

Elucidat acest punct, nu mai începe îndoială că otelierii sunt îndatorați să țină registrele jurnal și inventar, prevăzute de art. 22 și că trebuie să timbreze asemenea registre. Se întâmplă însă că art. 16 din legea timbrului prevede două aliniate privitoare la timbrarea registrelor comerciale, unul general al. I, lit. a care supune timbrului de 10 bani fiecare filă din registrele ce comercianții și societățile cooperative de ajutor reciproc sunt obligați a ține conform codului de comerț, și al. I lit. b, prin care se prevede în special obligațiunea de ași timbra registrele pentru otelieri, farmaciști³⁾, comisionari, etc. E cert, însă, că de și otelierii, ca și farmaciștii, sunt prevăzuți în dispozițiunea specială art. 16 al. b, registrele ce sunt datori să țină timbrate, sunt toate registrele, jurnal și inventar, impuse de legea comercială tuturor comercianților în genere, pe care le vizează dispoziția generală a art. 16 al. a., din momentul ce e clar stabilit că otelierii ca și farmaciștii sunt tot niște comercianți și ca atare îndatorați să țină asemenea registre. Menționarea lor în al. b al. aceluiași art. 16, nu e făcută decât pentru o mai mare lămurire și întărire a ideii exprimate de art. 16 alin. a. Cuprinderea lor într'un aliniat separat era chiar inutilă față

de dispoziția generală destul de limpede a acestui din urmă aliniat.

Mai observăm că, de și potrivit art. 389 al. I cod. pen., otelierii sunt obligați să țină și un registru pentru înscrierea pasagerilor, sub pedeapsă, în caz de neurmărire, a amendei edictate de acest articol, acest registru, creat în scop de control polițienesc, e un registru distinct de registrul jurnal și inventar ce otelierii sunt datori să poseadă și e scutit de orice taxă de timbru, ca unul care nu-i prevăzut de lege și la care de sigur n'a putut face aluziune nici al. a și nici al. b, din art. 16 legea timbrului.¹⁾

A doua cestiune resolvită de tribunalul Covurului recunoaștem că e mult mai delicată. Art. 85 legea timbrului pedepsește cu o amendă egală cu valoarea patentei pe un an pe tot comerciantul care s'a abătut dela prescripțiile acestui text de lege. Se naște întrebarea: în calculul patentei intră și zecimele aferente cari se percep cu ocaziunea împlinirii contribuțiunii patentei? Da, răspunde Inalta curte de casație sec. III prin decizia sa No. 25/908 («Curier. judic.» 28/908) prin care a casat sentința tribunalului Dâmbovița, care admisesse interpretarea contrarie. Nu, răspunde ministerul de finanțe prin ordinul său circular No. 103.527/904 către administrațiile financiare din țară²⁾. Nu, răspunde și tribunalul Covurului atât secț. I, prin sentința sa No. 320/908 (nepublicată), cât și secț. II prin sentința de mai sus, prin care adoptă interpretarea dată de ministerul de finanțe, aprăbată și de d. A. Rădulescu cu prilejul unei critici ce aduce dicisiunii casației («Curier. judiciar» 79/908.). Care din soluțiuni e cea adevărată? Fără a ezita răspundem: aceea care ține seamă de caracterul excepțional și de strictea interpretare a legii timbrului. Motivele date atât de d. Rădulescu, cât și de tribunalul Covurului, prin strânsurile sale considerente, sunt prea puternice spre a se putea admite că atunci când nu e vorba de însăși plata patentei ca contribuțiune, *ci de o amendă echivalentă cu ea*, se poate adăogi la amendă și valoarea zecimelilor aferente patentei, ori de câteori înfățișează caracterul unei contribuțiuni datorite fiscalului.

Legea patentelor, prin art. 2 arată lămurit din ce se compune impozitul patentei: dintr'un drept fix, și altul

1) Aceiași soluțiune se aplică și farmaciștilor. De și art. 11 din regulamentul pentru organizarea farmaciilor din 1886, prevede anumite registre ce sunt obligați a ține farmaciștii, aceasta nu exclude obligația lor ca și a celorlalți comercianți de a ține registrele prevăzute de art. 22 și 23 cod. com., care singure sunt supuse timbrării. Astfel fiind, sunt scutite de timbru registrele în care farmaciștii copiază ordonanțele medicale. Casația a avut prilejul să se pronunțe de mai multe ori în sensul nostru asupra ambelor chestiuni. Vezi cas. I 104/96, B. p. 509; cas. I, 221/97, B. p. 807 și Cas. I, 156/98 «Curier judec. 20/98» citate în comentariul nostru ed. III pag. 31 și 317.

2) Vezi acest ordin reproduc în întregime în comentariul nostru asupra «Legii timbrului» ed. III, 1908 pag. 314.

1) V. Eftimie Antonescu «Cod. comercial» și autorii și jurisprudența citată de d-sa, art. 1 No. 60 și urm. pag. 44 și urm.

2) V. M. A. Dimitrescu «Cod. de comerț» vol. 1, No. 58 pag. 73.

3) Farmaciștii fiind comercianți, aceiași soluțiune se impune în privința lor ca și pentru otelieri. V. în acest sent. trib. Covurului secț. II No. 334/908 (sentință nepublicată).

proporțional. Zecimele cari constituie o dare separată au cu totul altă menire. Această menire a lor ne-o arată art. 75 din legea pentru constatarea și perceperea contribuțiilor directe care se rostește în chipul următor: «Pentru acoperirea cheltueleur ocazionate cu constatarea și împlinirea *dărilor*, Statul va percepe o zecime asupra principalului impozitelor căilor de comunicație, patentei, foncierei și licențelor».

Vrea să zică, aceste zecimi se percep pentru acoperirea cheltueleur ocazionate cu constatarea și împlinirea *dărilor* Statului, iar nu și a celorlalte *venituri* ale sale cum sunt cele provenite din amenzi fiscale sau penale. Amenda prevăzută de art. 85 legea timbrului este ea o dare către Stat? De sigur că nu; ea reprezintă desdăunarea cuvenită fiscoi pentru repararea prejudiciului ce i s'a pricinuit prin înfrângerea dispozițiilor unei legi care o interesează de aproape, iar această desdăunare legală cu valoarea patentei, nu poate fi mărită cu zecimele aferente patentei însăși, care se cuvin fiscoi numai cu ocazia perceperei unor anumite dări ale sale ¹⁾.

Dar, Inalta Curte pentru a putea conchide că zecimele fac parte integrantă dn impozitul parentei, se sprijină pe dispozițiile art. 4 alin. IV din legea patentelor care zice că taxa fixă prevăzută de alin. I, cum și taxa de 5% prevăzută de alin. II și III vor fi scutite, ca și dreptul proporțional pe care îl înlocuiesc, de zecimele comunale județiane și ale Camerilor de comerț».

Cu tot respectul ce-l datorim Inaltei Curți, credem că acest articol nu-și poate avea aplicarea în specie, de oarece printr'însul se scutește de plata zecimilor o categorie oarecare de profesioni supuse la plata patentei considerată tot ca impozit, cu prilejul împlinirii unei asemenea dări cuvenite Statului, și e străin de dispoziția art. 85 legea timbrului privitoare la modul de calcul al cuantumului amenzei prevăzute de dânsa. Din acest text nu se poate deci trage concluziunea că sunt supuși la plata zecimilor, pe lângă acea a amendei egală cu valoarea reală a patentei, comercianții care contravin dispozițiilor art. 85 din legea timbrului prin neposedarea sau netimbrarea registrelor lor comerciale.

De acea credem că tribunalul a făcut o strictă aplicare a principiilor care cârmuesc legea timbrului și avem speranță că Inalta Curte de casație nu va stărui lungă vreme în jurisprudența sa, stabilindu-se astfel o uniformitate de vederi atât de necesară bunului mers al împărțirii judecăților.

CORNELIU BOTEZ

Președintele secț. II trib. Covurlui.

1) Amenzile pentru contravențiunile la legea timbrului și deci și cea prevăzută de art. 85 din această lege, constituind un venit al Statului și nu o dare, art. 93 din aceeași lege lămurește că pentru perceperea lor, ca pentru orice creanțe ale Statului, se aplică legea pentru urmăriri. Ori, această lege nu prevede nici o taxă sau nici o dare cu prilejul împlinirii lor. De zecimi nici pomeneală.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VASLUI

Camera de consiliu 14 Iulie 1908

Președinta d-lui D. Volanschi, judecător de ședință

Maria A. Râșcanu cu Herșcu Nacht

LEGEA PROPRIETARILOR. — SCOPUL EI. — REALIZAREA DREPTURILOR PROPRIETARILOR (LOCATORILOR). — CHEMAREA ÎN GARANȚIE DE CĂTRE LOCATARUL ACȚIONAT A UNUI TERȚIU. — INADMISIBILITATE.

Locatarul sau arendașul chemat în judecată de proprietar, conform legii proprietarilor, nu poate la rândul său, să cheme în garanție pe un terțiu, de exemplu: pe sublocatar sau subarendaș, spre a lichida, conform procedurii sumare a acestei legi, drepturile ce el ar avea contra acestui terțiu, întrucât scopul acestei legi n'ar fi atins, de oarece acțiunea în garanție ar prelungi peste măsură soluția acțiunii proprietarului, pentru care această lege a fost exclusiv creată.

Tribunalul,

Având în vedere că Maria A. Râșcanu, proprietară, domiciliată în comuna Buhăești, județul Vaslui, prin petiția înregistrată la No. 8616 din 1908, a intentat acțiune, conform legii pentru drepturile proprietarilor, în contra lui Herșcu Nacht, arendaș, domiciliat în Vaslui, prin care cere ca acesta să fie obligat a-i plăti zece mii lei, valoarea daunelor cauzate prin faptul degradării construcțiilor de pe moșia Buhăești;

Având în vedere că Herșcu Nacht, pe când eră arendașul moșiei Buhăești, a subînchiriat otelul, hambarul, șura cu grajduri, casele dela rampă și cantonul, lui Solomon Zahnău; că, prin petiția înregistrată la No. 12726 din 1908, a cerut chemarea în garanție a lui Solomon Zahnău pentru a-i plăti 500 lei daune, în cazul în care s'ar admite acțiunea reclamantei;

Având în vedere că reclamanta a susținut că cererea de chemare în garanție nu este admisibilă, și a cerut de a se respinge;

Având în vedere că scopul esențial al legii asupra drepturilor proprietarilor este realizarea neîntârziată a drepturilor locatorilor, cari au în mod exclusiv dreptul de a uză de dânsa, și este evident că scopul acestei legi n'ar fi atins, dacă s'ar admite că se poate judeca odată cu acțiunea proprietarului, cererea prin care locatarul chiamă în garanție pe o terță persoană, de oarece această acțiune prelungeste în mod necesar soluțiunea acțiunii proprietarului; că prin urmare cererea de chemare în garanție se respinge ca inadmisibilă.

Semnat, D. Volanschi.

Observație. — Vezi observația care însoțește sentința tribunalului din Bacău, pronunțată în camera de consiliu, tot conform legii proprietarilor, și publicată în *Dreptul* No. 25 din 5 Aprilie 1909.

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN AUDENARDE (Belgia)

Audiența din 27 Noembrie 1908

TESTAMENT.— CONDIȚIE ILICITĂ.— CONDIȚIA IMPUSĂ LEGATARULUI SAU DONATARULUI DE A SE FACE PREOT.— CONDIȚIA DE A SE CĂSĂTORI.— VALIDITATE.

Condiția impusă legatarului sau donatarului de a se face preot, nu constituie prin ea însăși o atingere la libertatea sa civilă sau religioasă. Ea n'ar putea fi considerată ca imorală și ilicită decât atunci când s'ar stabili în fapt că testatorul sau dăruitorul a voit, printr'o constrângere, să exercite o presiune asupra conștiinței celui gratificat.

Condiția impusă legatarului sau donatarului de a se căsători, nu poate fi considerată ca ilicită, decât atunci când există în persoana gratificatului o împedicare absolută de a se putea căsători, când, de exemplu, ea s'ar adresă unui călugăr.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observațiune.— Unii consideră condiția de a se face preot ca ilicită, mai cu seamă din cauză că preoții catolici neputându-se căsători, asemenea condiție ar împinge pe legatar sau donatar la celibat, ceea ce fatalmente l'ar conduce la imoralitate. Vezi în acest sens, Laurent, XI, 503; Marcadé, III, 484 bis; Demante et Colmet de Santerre, IV, 16 bis VI, etc.

La noi, nu vedem, mai ales în privința preoților de mir, pentru ce o asemenea condiție ar fi ilicită, dacă dăruitorul sau testatorul n'ar fi exercitat nici o presiune asupra conștiinței celui gratificat. Cpr. Demolombe, XVIII, 259. Chestiunea poate fi mai delicată în caz când s'ar impune cuiva obligația de a se face călugăr. Vezi tom. IV al Coment. noastre, p. 100, nota 2.

Condițiile privitoare la căsătoria sau necăsătoria legatarului ori donatarului, au dat și ele loc la discuțiuni.

Mai întâiu, în cât privește condiția impusă unei persoane de a se căsători, ea se consideră în genere ca validă, deși chestiunea este controversată, pentru că, în sine, căsătoria are un scop nobil. Numai condiția de a se căsători impusă unui călugăr ar fi ilicită, pentru că canoanele îl opresc de a se căsători. Cpr. Demolombe, XVIII, 251.

Mult mai delicată este însă chestiunea de a se

ști dacă condiția *de a nu se căsători* (*de non nubendo, si non nupseris*), este sau nu licită. Asemenea condiție eră considerată ca ilicită la Romani (L. 22 și 79 § 4; L. 72 § 5, Dig., *De conditionibus et demonstrationibus*, 35. 1) și în codul Calimach (art. 897¹); și tot astfel a considerat-o, cu drept cuvânt, și tribunalul din Brăila (*Cr. judiciar* No. 73 din 1901), însă această frumoasă deciziune, dată sub președinția d-lui G. V. Buzdugan, a fost infirmată de către Curtea din Galați (*Dreptul* No. 69 din 1902 și *Cr. judiciar* No. 25 din 1903). Vezi asupra acestei importante chestiuni, tom. IV suscitată, p. 103, 104 (ed. 1-a), precum și observația ce am publicat asupra sentinței menționate a tribunalului din Brăila, în *Cr. judiciar* No. 73 din 1901.

D. ALEXANDRESCO

1) «Însărcinându-se moștenitorul sau legatarul, zice art. 887 din codul Calimach, *ca să nu se însoțească*, când va veni în vârstă legiuită, *atunci această condiție se socotește ca nimic*». Textul corespunzător austriac (700) este identic. «*Die Bedingung, dass der Erbe oder der Legatar sich, selbst nach erreichter Grossjährigkeit, nicht verehelichen solle, ist als nicht beigesezt anzusehen*».

NECROLOG

Împărtășim cititorilor noștri trista veste a morții lui Joseph Göbl, fost proprietar al tipografiei «Gutenberg», în atelierul căreia se imprimă de un lung șir de ani această revistă.

Defunctul eră un om de bine în toată puterea cuvântului, și moartea lui prematură, căci nu avea decât 62 ani, lasă regrete sincere și unanime printre toți cari l-au cunoscut.

Pentru a caracteriza bunătatea sufletească a acestui om, este destul să spunem că proprietatea tipografiei a cedat-o unora din elevii săi cei mai vechi, în momentul când, slăbit de boală, nu s'a mai simțit în stare de a o conduce mai departe. El a fost un adevărat părinte pentru toți elevii săi și în sânul corporațiunii sale, a dat cel d'întăiu pilda îmbunătățirii salariilor și a reducerii orelor de lucru.

Pe lucrători el nu i-a uitat nici în actul său de ultimă voință, în care societatea «Gutenberg» a lucrătorilor tipografi din România, figurează cu un frumos legat.

Înmormântarea va avea loc Duminecă 26 Aprilie, orele 3 p. m., la cimitirul Șerban-Vodă. Cortegiul va porni dela locuința defunctului, strada Doamnei, 20.

BIBLIOGRAFIE

A apărut tom. III (ediția 2-a) din **Comentariile Dreptului civil**, de d-l profesor D. Alexandresco.

Acest volum, de peste 1000 pag., cuprinde *Interdicția și întreaga Carte a doua din Codul civil*.

Tabla alfabetică și analitică, care însoțește acest volum, este un adevărat repertoriu de jurisprudență și reprezintă o muncă considerabilă.

Prețul 18 lei.

Depozit general: Librăriile L. Alcalay și Sococ.